כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

תפילין ומזוזות
קונים
ב"פאר"
רחוב רבי עקיבא
פינת זונן איש,
בני-ברק.

בסול שיח

תפוצה לכל
קהילות ישראל

בס"ד ☆ יום רביעי ☆ י"ח בטבת ה'תשס"ט 14.01.09 ☆ גליון מס' 01

שתיקת הרבנים/שאול שיף

ושוב העלינו ביום צום עשרה בטבת את זכרם של ששת המיליונים הקדושים והטהורים הי"ד, קורבנות השואה האיומה, אך נראה כי הלקח מאותם ימים ארורים לא נלמד. מיומני התקופה ההיא אפשר להתרשם כי היהודים בימי המשלוחים הראשונים למחנות העבודה והמוות, עדיין חשבו בתמימותם, שהגברים עובדים במחנות, ואילו המשפחות, בתמורה, נמצאות במחנות נופש. עוד קודם לכן לא קיבלו היהודים ברצינות את הצהרותיו של רב המרצחים היטלר שר"י וכתביו, וספרות השואה עמוסה עם חזיונות השווא של היהודים באותם ימים.

האיסלם הקיצוני מחליף עתה את הנאציזם. הוא הצליח לתפוס תאוצה ולגדול על גבו של רעיון הרב-תרבותיות, שהליברלים ורוב יהודי המערב תמכו בו. לאיסלם הקיצוני יש שותפים בימין הקיצוני ובשמאל הקיצוני והשילוש הלא קדוש הזה יוצר בהצלחה רבה מכונת שנאה נגד היהודים ומדינת ישראל. רוסיה של פוטין, מסייעת לשנאה הזאת להקים כורים גרעיניים , ואין ספק כלל כי איראן של אחדמדיניג'אד מתייצבת, לכאורה, מול כל העולם המערבי ללא שום מורא, משום ידיעתה כי אירופה הנוצרית משלמת רק מס שפתיים ככל שהולכת ונשלמת היכולת הגרעינית של איראן המאיימת בגלוי להשמיד את מדינת ישראל.

בעת האחרונה נערך באוניברסיטת בר-אילן כנס חשוב שעסק, בין היתר, בחרם האקדמי של אוניברסיטאות שונות באירופה על מרצים מישראל. אחת הדוברות, עיתונאית בריטית ידועה, מלאני פיליפס, מה"דיילי מייל" הלונדוני, התבטאה, כי מדינות אירופה לא יזילו דמעה אם ישראל תמחק (היו לא תהיה) מהמפה.

השאלה המאוד מתבקשת היא: איפה רבני התפוצות שירעישו עולמות, שיזעזעו את דעת הקהל, שיזכירו את השואה שזה עתה יצאנו ממנה?

לאן נעלמו היכולת והרצון של ארגוני הרבנים הגדולים בארה"ב ובאירופה, לגייס את דעת הקהל השפויה של העולם המערבי לנוכח הסכנה המוחשית ביותר, שאנו נמצאים בה "כמו בימים שלפני השואה" כפי שהתפרסם בשמו של "פוסק הדור" הגרי"ש אלישיב שליט"א?

על תקופת אימי השואה כתב הרה"ג יוסף דב סולובייצ'יק זצ"ל הרהורי וידוי נוגים בספרו "קול דודי דופק": "נשאלת שאלה פשוטה: כלום לא חטאנו

בנוגע לכריתת הברית הראשונה של שיתוף גורל בתור מחנה עם בנוגע לחובתנו להשתתף בצער האומה ולראות ולהרגיש בסבלותיה, ככתוב: "ויראו בסבלותם"? נהיה נא גלויי לב: בשעת השואה הנוראה, כשיהדות אירופה הושמדה באופן שיטתי בתאי הגז כבכבשני האש, לא עמד הקיבוץ היהודי באמריקה על הגובה הראוי, ולא פעל כמו שיהודים בעלי תודעת שיתוף גורל, שיתוף סבל וגם שיתוף פעולה מפותחת היו צריכים לפעול. לא חשנו כראוי בצער האומה, ועשינו מעט להצלת אחינו האומללים. קשה לדעת, כמה היינו יכולים להשיג אילו היינו פעילים יותר. אני, כשלעצמי, חושב שהיינו יכולים להציל הרבה".

"אבל אין ספק שאילו כאבנו את כאב אחינו כראוי, אילו הרימונו צעקה והרעשנו עולמות שרוזבלט יכריז התראת מחאה חריפה המלווה במעשים, היינו יכולים להאט בהרבה את תהליך הרצח ההמוני. היינו עדים לטרגדיה האיומה ביותר בתולדות עמנו, ושתקנו. לא אדון עכשיו על פרטים, זהו פרק מכאיב ביותר. אבל כולנו חטאנו בשתיקה למראה רצח מיליוני יהודים. האין אנו עומדים כולנו לפני כס המשפט של ריבונו של עולם בגלל החטא הנורא של "לא תעמוד על דם רעך"? בייחוד כשהחוטא נוגע לא רק ל"רעך", אלא ל"רעיך" – למיליוניהם!"

"כשאני אומר "אנו", כוונתי לכולנו, וגם אני בתוכם. חברי הסתדרויות, רבנים ובעלי בתים, אדוקים וחופשיים, הסתדרויות יהודיות פוליטיות מכל המינים, "ראשיכם, שבטיכם, זקניכם ושוטריכם – כל איש ישראל, מחוטב עציך עד שואב מימך". הידעתם, מדוע היינו אדישים כל כך? מפני שנפגם חוש העממיות שבנו. לא תפסנו את עניין שיתוף גורל ומהות העם. חסרים היינו אותה מידת החסד שנטולה הייתה מלכתחילה גם מאיוב, הלה נטול היה הרגש של שיתוף מאורע וסבל, לפיכך לא ידע איך להתפלל בעד חברו. חרד היה רק לשלומו ולשלום משפחתו. גם בנו נעדרת חווית עם מחנה, לכן לא התפללנו בעד אחינו תפילה שבלב וגם תפילת פעולה נמרצה של הצלה".

הגרי"ד סולובייצ'יק השליך מאותם ימים גם על כוונות הערבים לחסל את מדינת ישראל:

"ההשגחה מנסה אותנו שוב פעם במשבר העובר על ארץ ישראל. מן הראוי לקבוע כאן בגלוי: אין הדבר נוגע לעתידה הפוליטי של הארץ בלבד. מזימות הערבים אינן מכוונות רק לעצמאותה המדינית, אלא כלפי עצם קיומו של היישוב בכלל. הם שואפים להשמיד, חלילה, את היישוב מאיש ועד אישה, מעולל ועד יונק, משור ועד שה".

ולא ניבא כי איראן תעבור משלב האיומים, המזימות והדיבורים לשלב המעשים ממש. ולא האמין כנראה בכותבו את הנ"ל כי רבים מתלמידיו הרבנים יפנו עורף למדינת ישראל ויאלמו בשעת הסכנה הקיומית כאילו לא הייתה השואה מעולם.

כשרות

ויש גם אלכוהול חלבי / מאת הרב ד"ר צ. מסטוגי

המציאות היום עגומה ביותר. אנו רואים מעשים שבכל יום, שאנשים יראים ושלמים "שותים לחיים" ממשקאות אלכוהוליים שונים ומשונים, למרות שאינם נושאים ציוני כשרות, וכל זאת על סמך מסורת, שמועות ותקוות כי המשקאות הינם ללא חשש כשרותי.

וייאמר ברורות, כי לא ניתן להשתמש היום בשום משקה חריף ללא הכשר ממקור ידוע, למעט וויסקי סקוטי בהגבלות שנרחיב לגביהן בהמשך.

בשנים האחרונות חלו חידושים בייצור האלכוהול בעולם. כידוע, ניתן להפיק אלכוהול מחומרים שונים _ כל מקום לפי חומר הגלם שנמצא או גדל אצלו. כיום יש עודף יין בעולם (במיוחד באירופה) וכדי לא להציף את השוק ולהוריד מחירים, מייצרים מעודפי היין אלכוהול (השוק האירופי מעודד זאת). מפעלים באיטליה

שמזקקים יין לאלכוהול שולחים אותו לרוסיה לייצור וודקה. על אלכוהול שהופק מיין חל איסור של **סתם יינם** שהוא איסור על שתיית יין שעשהו גוי (ראה: שולחן ערוך חלק יורה דעה סימן קכ״ג סעיף א׳). בצרפת לדוגמא, בכל שנה מזקקים עשרות מיליוני ליטרים של יין עבור תעשיית האלכוהול. התקן האירופי מתיר לייצר אלכוהול מכל מקור חקלאי.

קיים מפעל באירלנד וגם בניו זילנד, שמייצר אלכוהול ממי– גבינה (שזה החלב שלא התגבן) כיוון שיש בהם הרבה לקטוז (סוכר החלב), מוסיפים שמרים לתסיסה ומזקקים, ומקבלים אלכוהול חלבי! באלכוהול שכזה ישנו גם האיסור של **חלב נכרי.** במקרה כזה החלב (והתוצרת שלו) אסורים בשתייה, שמא הגוי עירב בו חלב מבהמה טמאה (ראה שולחן ערוך שם, סימן קט״ו סעיף א׳ ובדרכי תשובה שם. וראה גם שו״ת אגרות משה יו״ד ס׳ מ״ז).

ולכן, כמעט בכל משקה חריף אנו נתקלים בבעיה של מקור האלכוהול, ומכאן הצורך בתעודת כשרות .

המשקאות החריפים מתחלקים לכמה קטגוריות ונעסוק בשלוש מרכזיות, שהן: וויסקי , ליקר וודקה.

בוויסקי יש לחלק בין הוויסקי המיוצר בסקוטלנד לבין הוויסקי המיוצר באירלנד (אירי). בסקוטלנד קיים חוק הוויסקי המגדיר בדיוק מאיזה רכיבים ניתן לייצר וויסקי. באירלנד לעומת זאת אין חוק כזה, ולכן היצרנים אינם מוגבלים. אשר על כן , לא ניתן להשתמש בוויסקי המיוצר באירלנד ללא חותמת כשרות מוכרת.

רוב הוויסקי הסקוטי מתיישן בחביות אלון חדשות ומיעוטו מתיישן בחביות יין ומקבל תוספת יין ממש.

בעיית הכשרות בוויסקי היא היישון או תוספת היין. באופן כללי אציין כי המותגים הבאים מאושרים לשימוש: ג׳וני ווקר,J&B, שיבאס, בלנטיינס, ג׳ק דניאל וכן כל וויסקי אמריקאי שכתוב עליו סטרייט בורבון Straight Bourbon.

כיצד נדע איזה וויסקי עבר יישון בחביות יין או קיבל תוספת יין? כאשר היצרנים עושים זאת הם קוראים לתהליך ״פיניש״ (סיומת באנגלית). החוק בסקוטלנד קובע כי המשקה חייב להתיישן בחביות לפחות 3 שנים על מנת שניתן יהיה לקרוא לו בשם ״וויסקי״ בוויסקי בעייתי מתקיים יישון נוסף. היצרנים אינם מסתירים את תהליך הפיניש ואפילו מתגאים בו. וזו מופיע על תווית הבקבוק.

כל וויסקי שעל תווית הבקבוק שלו מופיע אחד מהכיתובים הבאים, הוא לא מאושר לשימוש מהסיבה שהסברנו לעיל .

DOUBLE MATURATION =יישון כפול DOUBLE WOOD , TWO WOOD =שתי חביות

SPECIAL FINISH =גימור מיוחד, בד״כ מעט יין לארומה

SHERRY CASKS =יין שרי

PORT CASKS =יין מפורטוגל

PORT, MADEIRA CASKS =יין חזק בתוספת אלכוהול למניעת תסיסה

IN TWO WOODS MATURED =עבר יישון בשתי חביות.

ישנם כמה מותגים של ווסקי אירי שניתן להשתמש בהם. והם בושמילס אורגינל עם כשרות של האו. קי (OK) . ועוד חמישה מותגים שנבדקו ע״י בית הדין לונדון: ג׳ימסון, מידלטון, פאדי, פאורס, טולמר דאו. מלבדם לא ניתן להשתמש בשום וויסקי מאירלנד מהסיבות שהזכרנו לעיל.

וודקה

גם וודקה לא ניתן לשתות ללא הכשר (אף את השקופה ללא טעמים). כי מקור האלכוהול אינו ידוע. גם וודקה מדגנים (גריין וודקה) בעייתית כי התקן האירופי מתיר לקרוא לוודקה גריין כאשר רק 51% מהאלכוהול הוא מדגנים. ומהיכן השאר? נציין כי לוודקה אבסולוט ולוודקה נמירוף יש כשרות של האו יו (OU).

ליקרים

כאן עיקר הבעייה , מעבר לשאלת מקור האלכוהול, היא התמציות המופקות מכל הבא ליד.

ישנם מס׳ מועט של מותגים עולמיים שיש להם כשרות והם: פיטר הרינג (OU), דרמבויי (בית דין לונדון KLBD), פרנג׳ליקו (OU), דיסארונו אמרטו (OU גם ללא סמל ה OU על התווית), קלואה (רק אם יש את סמל ה OU על התווית וארץ הייצור מכסיקו), בוכה (רק עם סמל בי״ד פריס), גודייבה בכשרות ה OU. יש לשים לב שהשוקולד פרווה והקרם והקפוצ׳ינו חלבי, לא חלב ישראל, סטארבוקס ליקר קפה (בכשרות ה OU), מופיע בשתי גירסאות: פרווה, וקרם ליקר חלבי (לא חלב ישראל).

נתקלתי לא פעם באירועים שונים אצל ״חרדים״ בבני ברק בליקרים לא כשרים! אף פעם אינו מתבייש להעיר ומסביר, שכל מה שאינו מופיע ברשימה דלעיל הוא אינו כשר! ולא ניתן להשתמש בו.

אציין לדוגמא שתי שאלות שנשאלתי. אחת הייתה על ליקר בשם ״אייריש מיסט״ שזה ליקר מוויסקי ועניתי לשואל שלליקר הזה אין תעודת כשרות והוא גם חלבי (הוא מקבל את האלכוהול החלבי מהמפעל באירלנד). קיבלתי תגובה מהשואל: אני צריך שתי כפרות, על הלא כשר ועל החלבי אני שותה זאת בשבת. אחרי הארוחה הבשרית !

באתר חדרי חרדים שאל מאן דהו על ליקר בשם ״סאטורן קומפורט״. עניתי שאין לו תעודת כשרות וגם הוא חלבי. **״אני בהלם! כתב לי.** והוסיף: ״אני נוהג לשתות את הליקר הזה אחרי הארוחה הבשרית בליל שבת״.

יהודים היזהרו לפה חטאת רובץ.

לבירורים נוספים: mastugie@gmail.com

בית–דין

כתובה בסך חצי מיליון שקל היא מופרזת:
האישה אינה יכולה להתנות את קבלת הגט בתשלום הכתובה:
יש קשר בין חלוקת הרכוש לסכום הכתובה שהאישה תקבל.

בית הדין הרבני הגדול:

הרב שלמה משה עמאר – נשיא, יו״ר
הרב שלמה דיכובסקי – דיין
הרב עזרא בר שלום – דיין

העובדות:

הצדדים גרו יחדיו כשלוש שנים, שבמהלכן נולד להם ילד משותף, מזה כתשע שנים שהם חיים בנפרד, לאחר שהבעל נתן עינו באחרת. בעבר רצתה האישה בשלום בית, אך בית הדין ביקש ממנה להסכים לגירושין. האישה הסכימה לגירושין, אך התנתה זאת בקבלת סכום הכתובה העולה כדי 500,000 ₪.

נפסק

החלטה ראשונה:

בתיק זה אנו נתקלים פעם נוספת בנושא הכתובה המוגזמת. בני הזוג גרו יחד כ–3 שנים בלבד, שבמהלכן נולד להם ילד אחד. מזה כ–9 שנים שהם בנפרד, לאחר שהבעל נתן עיניו באחרת. בעבר רצתה האישה בשלום בית, ובפסק דין שניתן על ידינו ביום ט״ז בתמוז תשס״ג, ביקשנו ממנה לחדול

מחלומותיה, ולהסכים לגירושין. דא עקא, שחלומה של המשיבה כרוך בכתובה בסך 500,000 ₪ – כתנאי להסכמתה לגט – סכום שהבעל אינו יכול לשלם.

בית הדין האזורי בפסק דין מיום ז' בניסן תשס"ז, חייב את המערער בגט, ובד בבד חייבו במלוא סכום הכתובה.

בפסק הדין נאמר:

"א. לאור העובדה שהבעל חי עם אישה אחרת כבר מזה תקופה ארוכה, אי לכך הבעל חייב לגרש את אשתו ...

ב. הבעל חייב לשלם לאשתו את מלוא סכום הכתובה.

ג. לפתוח תיק לסידור גט תוך תשלום הכתובה".

על כך ערעור הבעל.

מעבר לבעיה של כתובה מוגזמת, שהעלה בא כוח הבעל, יש כאן בעיה נוספת. בית הדין האזורי משתמש בחיוב הגט, ככלי לגביית ממון. הבעל שש להתגרש, והאישה כיום התעשתה וגם היא רוצה בגירושין. הבעל שחוייב בגט לפי פסיקת בית הדין האזורי, אינו יכול לבצע את חיובו, אלא אם כן ישלם בד בבד את מלוא סכום כתובתה.

במילים פשוטות: חיוב הגט הוא מנוף לתשלום הכתובה.

הדבר אינו מקובל עלינו. בעל החייב לגרש את אשתו, חייב לתת גט. אבל אין למנוע ממנו את מתן הגט – ששניהם רוצים בו – עד אשר ישלם את חוב הכתובה, ובוודאי לא ניתן לנקוט נגדו בשום סנקציה או צעדי אכיפה.

צעדי אכיפה מופעלים על ידינו נגד סרבני גט, ולא נגד סרבני ממון או כתובה, גם אם מדובר בחיוב ממון מוצדק. לעולם לא נטיל סנקציה בעד בעל המייחל לגרש את אשתו – וגם היא רוצה בכך – רק משום שהסכמתה לגט מותנית בתשלום הכתובה. גט לחוד, ותשלום כתובה לחוד!

בית הדין היה צריך להפריד בין הדברים. ראשית, לקבוע שיש לסדר גט – ללא כל תנאי ממוני. שנית, לאחר סידור הגט – רק אז – יכול בית הדין לחייב בכתובה. גם לפי ההלכה, לא ניתן לחייב כתובה כתנאי לגט – כפי שנקבע בבית הדין האזורי. חיוב הכתובה הוא רק לאחר הגירושין, ולא בד בבד או קודם לכן. בית הדין האזורי שגה בתפיסה זו – לא בפעם הראשונה.

לגופם של דברים. סכום הכתובה בהחלט גבוה מדי, וכבר הערנו על כך בפסק הדין לפני כ–5 שנים. ובפרט, שהמשיבה מבקשת ליהנות משני העולמות, גם מחלוקת רכוש לפי תפיסת בית המשפט, וגם מכתובה בבית הדין. אנו נקבע את הסכום הראוי לכתובה, רק לאחר הגירושין, בכדי שלא לעכב את הגט, ושלא לעכב את הגט, ושלא לערב מין בשאינו מינו.

לסיכום:

א. חיוב הגט על המערער עומד בעינו.

ב. חיוב הגט וביצועו אינם תלויים בכתובה, הגט יבוצע ללא כל תלות בתשלום ממון.

ג. לאחר סידור הגט, יקבע בית דיננו את סכום הכתובה, לפי שיקול דעת רחב.

ד. בכפוף לאמור לעיל, הערעור מתקבל.

החלטה שניה:

במהלך הדיונים גילינו דעתנו שמדובר בכתובה מוגזמת, ובפרט לאור העובדה שחלוקת הרכוש נעשתה בבית המשפט לפי הכללים המשפטיים המקובלים בחוק האזרחי. דעתנו הייתה שאין להלקות את המערער בשתיים: גם תשלום כתובה וגם חלוקת רכוש, כאשר התוצאה הסופית תהיה כי ישאר נקי מנכסיו. על דעת כן לא התחייב הבעל בכתובה בסכום הנ"ל.

הצדדים התגרשו, ולאחר ששקלנו את הדברים הגענו למסקנה שהכתובה אינה תקפה בסכום האמור לעיל. הבעל ישלם למשיבה סך 36,000 ₪ בעבור כתובתה.

הצדדים הסמיכונו לפסוק לפי שיקול דעת רחב.

תיק מס' 1–21–022868244
ניתן ביום ה אדר א תשס"ח (11.2.08)
החלטה שניה: ביום י"ח באדר ב תשס"ח (25.3.08)

סיפור לשבת

על שני קברים ויאריצייט אחד

"להשאר יהודי" הוא ספרו האוטוביוגרפי של יהודי פלאי, הרב יצחק זילבר זצ"ל, צדיק בכל הליכותיו, ששמר על ההוויה היהודית השורשית בסביבתו [יליד קאזאן, בירת רפובליקת טטרסטן ואחת הערים הגדולות ברוסיה השוכנת על מפגש הנהרות וולגה וקזנקה], גם בשנים הבלתי נסבלות של הרודן יוסף סטלין. אביו נפטר בשנת תש"ד, בגיל צעיר למדי [59], ועל מעמד הפטירה מספר הרב יצחק זילבר:

"מספר דקות לפני מותו ראה אבי את אביו [שכבר היה בעולם האמת]. הוא היה בהכרה מלאה עד לרגע האחרון. והנה באותה עת שכב במיטה, שוחח עימי, ופתאום קטע את השיחה :"הוי, הרב איצל'ה בא"_ ומיד יצאה נשמתו." ומכאן ההמשך המובא בספר:

"הלכתי יחד עם אדם נוסף לחפש בבית הקברות מקום לקבר לאבי. שכן, לא ראוי היה לקבור צדיק כמוהו לצד מי שלא שמר מצוות. מכיוון שבאותם ימים לא היו ברוסיה שומרי מצוות , חיפשנו מקום ליד קברו של אדם שלכל הפחות שמר מצווה כלשהי: שבת או כשרות. חיפשנו– אך לא מצאנו.

היה זה בית קברות יהודי צפוף עד מאוד. הכרתי את הקבורים שם: זה נשוי היה לגויה, ההוא_ קומוניסט... וכך סבבנו במקום שלוש פעמים. רק מקום אחד יכול היה להתאים לאבי. הייתה זו חלקה צרה בין שתי אחוזות קבר , מעל קברם של הרב קסיל [נפטר ב– 1890] ואדם בשם פרסון שהיה בקי עד מאוד בתורה, וכן הצטיין בלב טוב במיוחד. בתקופת מלחמת העולם הראשונה נהג הוא לסדר מקומות עבודה ליהודים שהזדמנו לקאזאן.

"כשבררתי על אודות המקום אצל אנשי חברא קדישא, הם סיפרו לי את המעשה הבא:

למעשה נרכשה חלקה זו בידי הרב אברהם צימחעס, אדם עשיר מאוד שבנה בקאזאן, בתקופה שלפני מלחמת העולם הראשונה, בית כנסת בן שלוש קומות. השלטון הסובייטי נטל ממנו הכול , הוא נותר קשיש חסר כל, נסע ללניגרד ונפטר שם. זמן מה לאחר מכן הגיע גבאי של בית כנסת, שילם 15 רובל ורשם את המקום על שמו. בינתיים נפטר אחיו של צימחעס, אדם נפלא , אותו זוכר אני היטב. הפתגם השגור על פיו היה: "מה שאני יודע אני משתדל לקיים. אם איני מקיים משהו, הרי זה משום שאיני יודע. "

אחיו של צימחעס הגיע אל אבי באחד הימים ובידו שני תיקים גדולים המכילים כלי זהב ותכשיטים. הוא סיפר כי אישה יהודיה , בסביבות גיל הארבעים , הגיעה למשך חודש לקאזאן וביקשה להתאכסן אצלם. היא נפטרה באופן פתאומי והותירה אחריה את הרכוש. הוא אמר כי אינו יודע כמעט מאומה על אודות האישה, ניסה לשווא לחפש את קרוביה , ואין לו מושג מה עליו לעשות בחפצים שהותירה.

"אבי אמר: "חפש לפחות מישהו, אפילו בני דודים".

ואכן, צימחעס סיפר את הסיפור באוזני כולם, ואחר כך, במשך שלושה שבועות, הופיע בכל מקום אפשרי ושאל כל אדם ואדם על אותה אישה וקרוביה. לא ידוע לי כיצד הסתיים הסיפור, אך ההתנהגות מן הסוג הזה מאפיינת את האדם.

"ובכן, החליטו שצימחעס ראוי להיקבר במקום, אותו רכש בזמנו אחיו. על אף שהחלקה הייתה רשומה כבר על שם הגבאי. התחילו לכרות קבר, אך לא הצליחו. איני יודע מה בדיוק היה שם: בטון, אבנים – אך במשך שעתיים ניסו הקברנים לחפור את הבור והצליחו להוציא רק חופן דל של אדמה. משום כך סירבו להמשיך בניסיון.

"זה היה המעשה באותה חלקת קבר – ועתה היה צורך בהסכמתו של הגבאי על מנת לקבור את אבי בחלקה זו. חיפשתי אחריו, אך נאמר לי כי הוא בבית חולים. הגעתי עד לשם, סיפרתי לו כי אבי נפטר וכי איני מוצא מקום לקוברו והוא אמר: "אני מוותר על החלקה מכל הלב. אמצא לי מקום אחר". ומיד כתב שטר שבו נאמר

כי הוא מוכר את החלקה. שילמתי לו בעבורה חמישה עשר רובל.

והנה, כאשר הגיעו הקברנים אל בית הקברות, הצליחו לחפור את הקבר ללא כל עיכוב.

צדיק ואביו של קומוניסט

היה זה ברוסיה הלבנה, בשנות השלושים של המאה העשרים. רב יהודי לימד תורה בסתר לילדים. באחד הימים הגיע אליו חייט, שבנו שירת בנ.ק.וו.ד. ואמר לו: "עזוב את המקום מהר ככל האפשר, עומדים לעצור אותך!" [הדבר נודע לו מפי בנו].

שאל הרב: "במה אוכל להודות לך?"

"הבטח לי, כי אחרי המאה ועשרים שנה שלי יקברוני לידך".

"אני מסכים", אמר לו הרב. הוא מיהר לעזוב את ביתו ועבר לעיר אחרת.

מספר שנים חלפו מאז, מלחמת העולם השנייה פרצה ולעיר הגיע זרם של פליטים.

במהלך המלחמה נפטר הצדיק. זמן מה לאחר מכן נפטר יהודי נוסף וקברו אף אותו. היה זה בחורף, בחוץ שרר קור עז וסופות שלגים היכו בעוז. איש לא הבחין במיקום המדויק בו חפרו את הקבר. כאשר הפשיר השלג, אחזה מבוכה אמתית בלבם של הקברנים: התברר להם, כי קברו אדם אלמוני לצדו של הצדיק! הם עמדו לקבל על עצמם יום צום, אך אז התברר כי האלמוני לא היה אחר מאשר החייט אביו של הקומוניסט – האיש שהציל בזמנו את חיי הרב.

התגלות מעולם האמת

"היה זה בסביבות השנים תרצ"ט–ת"ש (1939–1940) כאשר פליטים רבים ברחו מפולניה מאימת הכובש הנאצי בדרכם לרוסיה.

היה זה פרופסור מסטבאום שערך היכרות ביני לבין פליט, בחור מוכשר שלמד בפקולטה לרפואה באוניברסיטת קאזאן. הוא סיפר כי גדל במשפחה דתית, עשרה בנים היו להם במשפחתו של הסבא, ובימים הנוראים היה בביתם מנין משלהם. ובכל זאת, כשהכרתי אותו, הוא לא התעניין בכל עניין יהודי. בשנת תש"ג (1943) נשלח הבחור לחזית והגיע להיפרד ממני קודם צאתו. איחלתי לו לחזור בריא ושלם, וכמנצח.

"חלפו מאז מספר חודשים. בכל שבת התפללתי במניין של שש בבוקר, שכן לקראת השעה שמונה היה עלי להתייצב במקום העבודה. היה זה בחודש פברואר של שנת תש"ג (1943). זוכר אני זאת היטב, כי היה זה בשבת פרשת "ויקהל". נכנסתי הביתה ואמי פנתה אלי: "הסטודנט מפולניה הגיע לביקור היום בבוקר. הוא התעניין מתי חל ראש חודש אדר, וכאשר עניתי לו כי היום, שאל האם מתקיים מניין במקום כלשהו, והיכן. נתתי לו את הכתובת והוא יצא כאחוז תזזית".

הוכיתי בתדהמה. במשך תקופה ארוכה לא גילה הבחור עניין במניין, גם לא בחגים, והנה מתעניין הוא בראש חודש אדר... ובכלל, כיצד יתכן ששב לעיר לאחר שכבר יצא לחזית?

כאשר הגעתי אחר הצהריים לתפילת מנחה פגשתי בו. הוא לא רק התפלל במניין, אלא גם עבר לפני התיבה כשליח ציבור ובעל קורא. בדיוק ברגע בו נכנסתי, החל בקריאת התורה. לא שאלתי אותו מאומה, כמנהגי מאז ומתמיד, אך הוא סיפר בעצמו:

"הובילו את המגויסים כמעט עד לקו החזית, אך אז, מסיבות שונות, שלחו אותם חזרה. היה זה בלילה, בהיותו בקרון הרכבת שבו עשו את דרכם חזרה. הוא נרדם, ובחלומו נגלה אליו אביו ואמר: "בני, מדוע אינך אומר קדיש לעילוי נשמתי? הרי היום הוא היארצייט שלי!" (יש לציין כי הוא ידע מתי וכיצד רצחו את אביו, גם ראה זאת במו עיניו. מעולם לא שאלתיו כיצד הצליח הוא עצמו להינצל.)

מתוך חלום ענה לו הבחור: "אבא, איפה מניין, איפה קדיש – ואיפה אני?"

אך האב בשלו: "למניין אדאג אני, רק אמור לי, האם תאמר את הקדיש אם לאו".

"אומר", ענה הבן.

"יהיה לך מניין", הבטיח לו אביו.

לילה. הרכבת המשיכה לנסוע. איש מהחיילים לא ידע לאן, איש גם לא ידע מה מצפה להם. הם שרו את השירים האהובים עליהם, ואילו הוא נזכר בניגונים היהודיים...

"עם שחר עצרה הרכבת, והתברר כי הם שבו לקאזאן. הבחור נזכר בי והגיע לביתנו לשאול על המניין ועל ראש חודש אדר, יום פטירתו של אביו. בשנה ההיא זכה לומר קדיש על אביו.

יהודים פולניים רבים הפסיקו לשמור מצוות בהגיעם לרוסיה. קשה היה להם להתמודד עם מה שראו עיניהם. הגרמנים השמידו את היהודים בארץ מוצאם, הם הצליחו לברוח לרוסיה, חשבו כי ניצלו – אך גם כאן נתקלו ברדיפה נגד היהדות. אולם כאשר היו מזדמנים אל ביתנו ורואים כיצד יהודים שומרים את כל המצוות וגם נשארים אנשים 'מן היישוב' – היו כוחותיהם שבים אליהם. או אז היו הם חוזרים בתשובה. רבים מהם נהגו לומר לי: "היודע אתה איזה תלמיד חכם עצום הוא אביך?" ולא פחות מכך הייתה דמותה של אמי מעניקה להם עידוד. היא הייתה אומרת תהילים בעודה עומדת שעות בתורים."

שביבים

ספר חדש: "רץ כצבי" / חנוכה –פורים/ בירורי הלכה

ר' צבי רייזמן שליט"א, נ"ט בר נ"ט , זכה ושימח את לב אביו, הרב יהושע העשיל רייזמן סמוך להסתלקותו [בשבוע שעבר], והניח על שולחנו את ספרו השלישי הנושא את השם "רץ כצבי".
הפעם בספר: אסופת שיעורי הלכה בענייני חנוכה ופורים, "שמסרתי בשנים האחרונות לבני החבורה, בשיעורים הקבועים בביתי מספר פעמים בשבוע, ובהזדמנויות נוספות, במקומות אחרים, בתי מדרש, ישיבות וכוללים, ברחבי הארץ והעולם"
בירורי ההלכה רהוטים וקליטים וכל "בעל בית" בן תורה המצוי בספרות התורנית הישיבתית, יכול להנות בהם את עצמו, חבריו ואת מתפללי בתי הכנסת.
אין כמעט תחום הקשור לחנוכה ופורים שר' צבי רייזמן אינו עוסק בו, ולא דילג על תאריכי הביניים החשובים כמו עשרה בטבת וארבע הפרשיות.
הבן כאביו ז"ל מצוי בעולם העסקים אך התורה היא אומנותו האמיתית, וכאביו ידיו רב לו במעשי חסד.
ההסכמות בפתח הספר מעידות על מידת אהבת תורה והוקרת רבנן של המחבר.
ניתן להשיג את הספר החשוב הזה באמצעות פקס: ארה"ב/ 323/2781211

תחזית

רבי אברהם בן דוד הלוי המכונה הראב"ד הראשון, נולד בקורדובה,ספרד,בשנת 1110.הוא היה פילוסוף, היסטוריון,אסטרונום ובקי בכל מקצועות התורה. חיבוריו: "ספר הקבלה", ספר "האמונה הרמה", ספר ובו השגות על חיבור שכתב קראי על התורה, ספר בחוכמת התכונה ו"אמרי בינה". האחרון הודפס בפרעמישלא בשנת תרל"ח [1878.]. ב"אמרי בינה" כתב על הגאולה העתידה. הוא קבע שבסוף שנת השמיטה , בשנת תשס"ח, ישבו כל העם יחד לגאולה השלמה ובו זמנית ינקום ה' את נקמתו מאומות העולם ועמלק.[הדברים מתורגמים מארמית.]
אחכה לו בכל יום שיבוא.

סגולה

*אמר כבוד אדמו"ר הק', רבי מנחם מנדל מרימינוב זצוק"ל : כאשר רואה אדם איזה מידה רעה הכרוכה אחריו, כגון גאות ותאווה וכיו"ב, אזי יקבע לה מקום לאיזה איש אשר לא מבני עמנו, ותלך המידה אל המקום אשר הכין לה, וידבק רע ברע.
*כשיש חלילה רעש בעולם , יקראו פסוק: וינועו אמות הסיפים וקרא זה אל זה ואמר, וישקוט הרעש.[אגרא

דפרקא]

*חולי אחד הבא על האדם, מסלק ממנו החולאים האחרים. נמצא פעמים מקבל חולי לשם רפואה. [רבי פנחס מקוריץ זצוק"ל]

מזל גדי

..."היסוד השני הוא יסוד העפר ובהם מזל שור,בתולה וגדי.

"הגדי תכונתו : כוח רצון ודבקות במטרה, התמסרות מלאה מתוך אמונה במטרה, נלחם על כבודו אם חושב שנפגע, נוטה לרגשי נחיתות, רצינות יתרה שיכול לפגוע בקשרים אישיים, זהירות בענייני חומר וגם קמצנות בכל הנוגע לכספים.[אוסרי לגפן מפי מקובלים]

פרשת שבוע/שמות

"של נעליך מעל רגליך"

משך שנים ניטש ויכוח עז בין יהודי פולין והקראים באשר לזהות היהודים האותנטיים. פעם אחר פעם ניסו הקראים לטעון כי הם הם היהודים האמיתיים אשר קיבלו את התורה בהר סיני, ואף פעלו במרץ לדחוק את רגלי היהודים, להשמיץ ולהכפיש אותם ככל הניתן, להצר את צעדיהם, ולקטרג עליהם בחצר המלוכה.

הקראים הגדילו עשות בימי המלך פוניאטובסקי כאשר הפיצו כתב שטנה כי היהודים הינם עדת מתחזים. הקראים טענו בפני המלך בלהט כי הם אלה אשר נכחו במעמד הר סיני וקיבלו את התורה, בה בשעה שהיהודים מתהדרים בנוצות לא להם.

נציגי הכת ביקשו מהמלך לערוך ויכוח פומבי אשר יוכיח אחת ולתמיד את צדקת טענתם.

פוניאטובסקי נעתר לבקשת הקראים וזימן את הצדדים לעימות פומבי בארמונו.

בשעה היעודה התייצבו הכל לחזות במעמד. המלך, שריו, יועציו ועם רב אשר המתין בדריכות ובסקרנות להתפתחויות.

מצד הקראים נשלחו לעימות מיטב "חכמיהם" אשר הגיעו נפוחים כטווסים, בטוחים בניצחונם והפגינו זלזול בנציג היהודי הבודד אשר הגיע להתעמת מולם. רבי לייב מייטוס, מגדולי המוחות בעם היהודי, מקורב למלכות, שתדלן ידוע בחצר המלוכה ועם זאת מאדירי התורה, איש יודע ספר, בקיא, חריף וממולח.

במצוות המלכות חלצו הכל את נעליהם בטרם באו בפני המלך, הותירו אותן בפרוזדור, ונכנסו אל הטרקלין נעולים אנפילאות כמנהג המקום.

כולם לבד מאחד, רבי לייב מייטוס. רבי לייב חלץ אמנם את מנעליו אך נכנס לטרקלין ובא בפני המלך כשהוא נושא אותן תחת זרועו.

הנציג הקראי הביט בו בתדהמה, וקפץ על ההזדמנות אשר נקרתה בדרכו כמוצא שלל רב. עוד בטרם החל הויכוח קפץ זה האחרון ממקומו כנשוך נחש והצית את חמתו של המלך על נציג היהודים החצוף אשר מורד מבזה בהתנהגותו את המלך ומורד בכבוד המלכות.

"אם לא די בכך שהיהודים הינם אומה של שרלטנים, הרי שאין בהם שמץ של כבוד למלכות". קרא הקראי "לא רק שנציגם עומד בפני המלך ונעליו בידיו, אלא שהדבר מלמד כי הוא חושד במלך ובאנשי חצרו שמא יגנבו את נעליו".

פני המלך בערו בזעם, והמלך גער ברבי לייב על התנהגותו החצופה ודרש הסבר בקול מבשר רעות.

"וכי נכון הדבר? האם הינך חושד בי ובאנשי ביתי שמא יגנבו את נעליך?"

"חלילה לי" פנה רבי לייב להפיס את זעמו של המלך "לא היה עולה בדעתי לחשוד במלך או באנשיו ולו בחשד קל שבקלים".

"אם כך מה פשר התנהגות זו?" תבע המלך את רבי לייב.

"אומר לכבודו ולא אכחש" השיב רבי לייב "מקובלני מבית אבא, וכך מסורת היא בעמנו מזה דורות כי בשעה שנעתר משה רבנו לציוויו של הקב"ה בסנה "של נעליך מעל רגליך", לא מצא אותן עוד באשר נגנבו על ידי הקראים שעברו במקום, ומשה נאלץ להלך במדבר כשהוא יחף. מאז מנהג הוא נקוט

בידנו כי כל אימת שאנו חולצים נעלינו בסמוך לקראים, הננו נושאים אותן עמנו בידינו שלא יגנבו".

"מה תאמר על טענה קשה זו?" פנה המלך אל הקראי.

"שקר וכזב" קרא הקראי בזעם "עלילה שפילה וחצופה הראויה לכל גנאי".

"וכי יש בידך להוכיח טענה זו?" תהה המלך.

"ודאי וודאי" התקומם הקראי בלהט "הרי ידוע לכל, כי הכת הקראית קמה רק לפני כאלף שנה, הכיצד אם כן יכלו הקראים לגנוב את נעליו של משה רבנו במעמד הסנה הבוער אשר היה אלפי שנים בטרם נוסדה הקראות".

הס הושלך באולם, ופרצי צחוק החלו להישמע מצד כל הנוכחים.

"נראה כי הטענה הוכחה אחת ולתמיד, וכי התברר סוף סוף מי הם היהודים האמיתיים" פסק המלך ופטר את כל הנוכחים באולם "נראה כי רבי לייב הוכיח את צדקתו עוד בטרם החל העימות הפומבי".

(ליקט עו"ד משה פרידל)

משפט/מאת עו"ד משה פרידל – רעננה

התנהלות בשעת משבר
מרשויות המס ועד מניעת הגבלה

האויב מספר אחת של מי אשר נקלע למשבר, הינו המצוקה והפאניקה.

פעולות חפוזות והיסטריות מצד מנהלי חברה, אנשי עסקים, ואף סתם אנשים מן הישוב אשר נקלעו לקושי כלכלי עלולות להסב להם נזק קשה ובלתי הפיך, בה בשעה שהתנהלות מדודה ומחושבת עשויה לסייע בידם לצאת מן המשבר בפגיעות מינימאליות ואף לאפשר להם להשתקם כלכלית.

ידוע כי הגורם העיקרי לתביעות הינו הפאניקה. אדם יוצא לשחות בים, נתקל במצוקה, קלה, נתקף חרדה גדולה, מאבד את העשתונות, מכה בידיו בפראות לכל עבר, בולע מים ו... טובע.

אילו היה נרגע, מוציא את ראשו מן המים, לוקח נשימה ומנסה לשחות, היה נחלץ אט אט מהמצוקה אליה נקלע ומגיע, אף אם עייף וחבול, לחוף מבטחים.

אחת התסמונות הידועות בעולם העסקים הקורסים הינה תסמונת כדור השלג. תסמונת זו הינה תסמונת חוצה מצבים ומשליכה על ההתנהלות במגוון תחומים. משעה שנודע כי גוף כלכלי נקלע למצוקה, פועלים כל הגופים הקשורים עמו בכיוון ההפוך דווקא ומסבים לו בהתנהגותם נזק חמור אשר עלול להביא לקריסתו, בה בשעה שהתנהלות מדודה מצידם, היה בה כדי לסייע בידו לעבור את הסערה המקומית, להשתקם ולשרוד.

דווקא ברגעים שאותו גוף נדרש להגדלת אשראי במוסדות הפיננסיים, מיצרים הבנקים את התנהלותו, מצמצמים באופן חד צדדי מסגרות אשראי, מממשים בטחונות, מחזירים חיובים ואף מחזירים שיקים באופן אשר מביא את הלקוח לידי הגבלה.

הספקים אשר חשים את המצוקה נמנעים מלספק שירותים וסחורה כנגד אשראי ודורשים תשלום במזומן, דווקא כשתזרים המזומנים קשה כל כך.

הלקוחות מצידם מנצלים את השעה לעמוד על המקח ונמנעים מלשלם דווקא בשעה שכל פרוטה נדרשת כאוויר לנשימה.

דווקא בשעה זו, התנהלות קופצנית של "כיבוי שריפות" תוביל לאבדון. כך לדוגמא, ניסיונות לדחות את הקץ תוך קבלת התחייבויות שאין מאחוריהן דבר ושאין כל אפשרות לעמוד בהן, קבלת עבודות במחירי הפסד, נטילת הלוואות בתנאים בלתי אפשריים, העמדת בטוחות שתתבררנה בתוך זמן קצר כהרסניות ומתן התחייבויות מופרכות כלפי גופים פיננסיים, בנקים ורשויות המס.

אשר על כן דווקא במצב כגון זה, יש צורך מיידי בקבלת ייעוץ על ידי משרד עורכי דין ו/או משרד רואי חשבון אשר יכולים בייעוץ נכון והכוונה נבונה להוביל בדרך נכונה לחוף מבטחים.

הכוונה תכלול ארגון משאבים נכון והפנייתם לצרכים המיידיים והדחופים תוך מניעת בזבוז משאבים יקרים לאפיקים מיותרים.

1. רשויות מס –

יש צורך בהבחנה ברורה ומיידית בין חובות אשר הימנעות מתשלומם תוביל לנקיטת צעדים קשים מצד הרשויות לבין דרישות תשלום שאינן כאלה. יש לאפיין חובות אשר הימנעות מתשלומם יוביל לנקיטת צעדים פליליים, לא רק נגד החברה, אלא אף נגד בעלי המניות והמנהלים.

לאחר הניתוח האמור יש למצוא דרך להגיע להסדרים עם רשויות המס באופן שימנע או לכל הפחות ימזער את הנזקים.

2. בנקים –

חשוב לדעת כי ההתנהלות מול הבנקים מן הראוי שתעשה על ידי אנשי מקצוע הבקיאים בתחום. עורך דין הבקיא בהתנהלות מול הבנקים מסוגל להביא להפחתת חובות באופן משמעותי. לא אחת פנייה היסטרית של בעלי החוב לבנק, תוך הסכמתם לדרישות הבנק (מתוך מצוקה) לשעבד נכסים ו/או לחתום על הסכמים קשים בתנאי לחץ (לרבות הודאה בחובות ו/או ויתור על טענות כלפי הבנק), תהא הרסנית ביותר בשלב מאוחר יותר.

בחינה מדוקדקת של מצב העניינים בעין מקצועית, עלולה לגלות ללקוח כי יש לו טענות כבדות משקל נגד הבנק וכי לא רק שהדבר מעלה לו טענות הגנה מוצלחות מפני תביעות הבנק, אלא שלעיתים מתברר כי יש בדבר כדי לבסס תביעה שיש בה ממש כנגד הבנק.

לשם כך יש צורך לבחון את התנהלות הבנק, את תוקף והיקף הערבויות והביטחונות שניתנו לבנק, לרבות – האם הבנק יכול לממש אותם, באילו תנאים וכיו"ב.

3. חובות –

גם בסוגיה זו יש לאבחן את סוגי החובות, חשיבותם וסדר הקדימויות.

אין דין חובות לעובדים בגין שכר עבודה כדין חובות לספקים וכיו"ב.

בחינת סדר קדימויות הנושים הינה אקוטית בשלב זה, באשר יש תשלומים דחופים (שהימנעות

מתשלומם עלולה להסב נזק קשה ובלתי הפיך) ותשלומים אשר ניתן בשלב זה לדחות ו/או לפרוס ו/או להפחית מבלי שיגרם כל נזק.

יש להימנע מפעולות אשר עלולות להתברר לאחר מכן ולמפרע "כהעדפת נושים".

4. משקיעים –

דווקא בשעה קשה זו יש מקום לבחון פנייה למשקיעים פוטנציאלים. ברם, חשוב לעשות זאת בחכמה ובאופן אשר לא "יבריח" את המשקיעים ו/או יגרום להם לנצל את המצוקה הקיימת.

כמו כן חשוב לדעת לאבחן בין נכסים שהנושים יכולים לשים עליהם יד לבין שאינם כאלה ולנתח בשעת לחץ מה ניתן למכור למשקיעים ובאלו תנאים.

5. חשבון מוגבל –

אחד הנזקים העצומים הנגרמים בשעת מצוקה הינו הגבלת חשבון בשל שיקים שלא כובדו בשל אכ"מ (אין כיסוי מספיק).

קבלת ייעוץ והכוונה, זמן מספיק קודם להגבלת החשבון, עשויה להביא למניעת ההגבלה. חשוב לציין הגבלת חשבון הינה בעלת השלכות קשות ובלתי הפיכות הן לחברה, הן לקשורים עמה. אף כי קיימת הפרדה בין החברה לבעלי המניות, עלולה להרשם הערה לבעלי המניות של חברה שהוגבלה כי הם "קשורים עם חשבון מוגבל".

אף כי הגבלת חשבון הינה למשך שנה (הגבלה רגילה) או שנתיים (הגבלה חמורה), הרי שמדובר בכתם תמידי לאורך זמן. גם לאחר שההגבלה הוסרה יופיע בבנקים הרישום כי אותו אדם ו/או חברה כבר אינם מוגבלים (אך היו מוגבלים קודם לכן).

בחינה מעמיקה של חוק שיקים ללא כיסוי והפרקטיקה בפועל, תגלה כי גם במצב של קושי כלכלי קיימות דרכים רבות להימנע מהגבלת חשבון. פעולות מנע ואף "כיבוי שריפות" יכולות למנוע הגבלת חשבון במצבים קשים. מניעה זו עלולה להיות משמעותית ביותר בהמשך הדרך. אך על כך בפעם הבאה...

כתב העת נמצא עתה בהרצה,
נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים:
דוא"ל: schiffs@013.net.il